

BOYUN EĞME

Gericiye göre kadın: İslam ordusunun çocuk fabrikaları • Sf2
Kadınlar ayağa kalktı mı, onları kimse durduramayacak • Sf4

HAFTALIK SİYASİ GAZETE ■ 8 MART 2018 PERŞEMBE ■ 1 TL

8 MART DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ

Sömürüye, Gericiliğe Tacize Hayır!

KOMÜNİST KADINLAR'IN 8 MART ÇAĞRISI

Dünyada ve Türkiye'de kadınlar daha ucuza çalıştırılıyor, ayrımcılığa maruz kalıyor, şiddet görüyor. Türkiye'de ancak üçte biri çalışabilen kadınların, yarısı kayıt dışı ve güvencesiz çalıştırılıyor. Erkeklerin aldığı 2,6 liralık saat başı ücret, söz konusu kadınlar olduğunda 1 liraya düşüyor. Her üç kadından biri şiddete uğruyor, her 4 saatte 1 kadına tecavüz ediliyor. Ayrımcılık ve aşağılamaya maruz kalan kadınların cinayet zanlıları "iyi hal" ceza indirimleri alıyor, çocuk yaşta evliliklere yasal kılıflar bulunuyor, çocuk istismar paketlerine "zina" dahil ediliyor.

Evde kalıp ailesinin bakımını mı üstleneceğine yoksa düşük ücretle ve esnek olarak patronlar için mi çalışacağına kapitalizmin gericiği tarafından karar verilen kadının nerede geleceğine, kaç çocuk doğuracağına, ne zaman işe başlayacağına karışılıyor.

Komünist kadınlar uzayan iş saatleri, esnek çalışma ve geçici işçilikle kadınların sömürü oranlarını katlayan, toplumsal yaşamda kadına ikincil roller biçen, evde ve sokakta kadına uygulanan her türlü şiddetin nedeni olan kapitalizme karşı kavgaya davet ediyor. Yaratılmaya çalışılan "hayır" demeyen biat eden toplumda Komünist Kadınlar, emeğimize,

bedenimize ve yaşamımıza el koyulmasına "hayır" diyor.

Bizler ne eşitlik, ne özgürlük, ne de adalet verecek olan kapitalizmde yaşamak istemiyoruz. Eşitlik içinde çalışabilmek, kimsenin korumasına ihtiyaç olmadan özgürce dolaşabilmek, ne giyeceğimize, anne olup olmayacağımıza, nasıl yaşayacağımıza kendimiz karar vermek istiyoruz. Eşitsizliğin, gerici baskı ve tehdidin, taciz ve tecavüzlerin kaynağı olan kapitalizmde değil, kuruluşundan itibaren kadınların eşit unsurları olduğu aydınlık Türkiye'de yaşayabilmek için tüm kadınları sosyalizm mücadelesini güçlendirmeye, mücadele etmeye çağırıyoruz."

GERİCİLİK KADINLARA BÖYLE BAKIYOR

İslam ordusunun çocuk fabrikaları

"Kadın evinde oturup, çocuk büyüsün" buyrukları ile çalışan kadınlara dönük sözlü saldırılar son yılların en ağır tacizleri aslında. Hem de devlet yöneticileri eliyle. Bu tacizlerin gerisinde dinci yobazlık kadar patronların halka hazır ordu ve köle kitlesi olarak bakması yatıyor. Kadınlara yönelen bu aşağılama ve tacizlerin bir sonucu da, kayıt dışı ve kötü koşullarda çalışıp, daha az ücret almaya zorlanmaları oluyor.

8 Haziran 2011'de "Kadınlardan ve Aile Sorumlularından Sorumlu Devlet Bakanlığı" bir KHK ile kaldırıldı ve yerine "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı" kuruldu.

Bu çok bilinçli isim tercihi AKP'nin kadını algılayışının sistematik bir ifadesi. "Sizinle bir başbakan olarak değil, dertli kardeşiniz olarak konuşuyorum. Biz genç nüfusumuzu aynen korumalıyız. Bir ekonomide asıl olan insandır. Bunlar, Türk milletinin kökünü kazımak istiyor. Yaptıkları aynen budur. Genç nüfusumuzun azalmaması için en az 3 çocuk yapın." Bu sözleri Recep Tayyip Erdoğan, "Dünya Kadınlar Günü" nedeniyle Uşak'ta düzenlenen panelde söyledi. Tarih 7 Mart 2008. Erdoğan'ın değişmez "kadınlar günü" mesajı bu: Çocuk yapın.

EN AZ 5 ÇOCUK BUYRUĞU

"Bir çocuk iflas, iki çocuk iflas, üç çocuk ise yerinde saymaktır. Bizim artış hızımızın ikinin üzerinde uçlara ulaşması lazım. Bunu başarmamız gerekiyor. Şu anda batı sıkıntısı içerisinde ama biz Türkiye'yi bu sıkıntının içerisinde sokmak istemiyoruz. Annelerin şahsında ülkeme sesleniyorum; bu hassasiyetimizi hafife almayın, bunu dalga dalga yaygınlaştırmamız lazım" dedi daha sonra. Yurtdışındaki vatandaşlara hitap ettiği bir konuşmada artık iyice freni patlatmış durumdaydı: "3 değil, 5 çocuk yapın! Avrupa'nın geleceği sizsiniz!"

Ne cüret! Ülkenin ekonomisini, yani daha ucuza iş gücü sağlayarak patronların kârını artıracak, ülkeyi soktuğu savaşta savaşacak askerlere olan ihtiyacını, kadının

kaç çocuk doğuracağı üzerinden belirleyerek piyasacı ve gerici ideallerini ortaya koyuyordu.

"Kürtaj cinayettir" söylevini de buraya oturtmak gerek. Kadının cinayetlerinin, aklıktan ölen, çalışmaması gereken işlerde sakat kalan, can veren çocukların ülkesini yönettiklerini unutarak, unutturarak söyleniyor bu söz.

Kadınların doğurmasını garantiye almak, bunun için toplumsal baskı oluşturmak için benimsenen bu sözlerin ardından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı hemen harekete geçti ve kürtajı yasaklayan bir kanun tasarısı hazırladı. Ancak, AKP'nin gericiğin damga vurduğu bu politikaya boyun eğmeyen kadınların eylemleri ve oluşan kamuoyu baskısı üzerine AKP geri adım attı.

Önce "kürtajı sınırlama" amaçlı bir düzenleme gündeme getirildi, bu da tepki çekince yasa tasarısı askıya alındı.

Yola çıkarken muhafazakâr demokrat olduklarını ilan edip aileyi hedeflerine koydukları için de kadına ve aileye dair bağnaz ve piyasacı düzenlemelerini meşru

görüyor ve toplumun da bu durumu böyle kabul etmesini istiyorlardı.

Yasalaştıramadıkları kürtaj yasağını fiili durum yaratarak uygulamaya çalıştılar. Mevcut Kürtaj Yasası'nın gebeliğin sona erdirilmesi ile ilgili 5. maddesinde "gebeliğin onuncu haftası doluncaya kadar annenin sağlığı açısından tıbbi sakınca olmadığı takdirde istek üzerine rahim tahliye edilir" deniliyordu. Bu hükmü değiştiremeyince kamu hastanelerinde kürtaj yapılmasını fiili olarak yasakladılar. Kürtaj Yasası'nda yer alan "rıızaları alınacak kişiler evli iseler, eşin de rızası gerekir" şeklindeki ifadeyi değerlendirdiler. Bazı hastaneler bekar hamileler için de "eş rızası" arama yoluna gitti!

Sağlık Bakanlığı, hamilelik testi yaptıran tüm laboratuvarlara yazı gönderip, testi pozitif çıkanların listesini ve cep telefonlarını istemeye başladı. Gelen bilgileri de aile hekimlerine verip, "ailesi" ve kendisi ile iletişime geçmesi istendi. Bunun sonucunda da bekar kadınların babalarına mesaj

göndermek gibi kişinin yasal haklarını hiçe sayan ve belki de hayatını tehlikeye sokan uygulamalar ortaya çıktı.

FİİLİ KÜRTAJ YASAĞI

Kadının kariyerini ve toplumsal varlığını sadece "anne ve kocasına iyi bir eş" olmakta gören bu gerici zihniyet, hız kesmeksizin kadının bedenine, doğurmasına müdahale etmeye devam etti. 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha

Kanunu'nun 153. Maddesine "gebe veya rahmindeki bebek için tıbbi zorunluluk bulunması halinde doğum, sezaryen ameliyatı ile yaptırılabilir" şeklinde eklemeye yaparak kadınların sezaryenle doğum yapmasına da kısıtlama getirmiş oldu. Anayasa Mahkemesi de, bu maddenin iptali için yapılan itirazı "devlete, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama ödevinin verildiği" Anayasa maddesi hükmünü gerektirerek reddetti ve yapılan düzenlemeyi yasalara "uygun" buldu!

Bunun sonucunda devlet hastanelerinde çalışan hekimlere disiplin cezaları verilmeye, para cezası verme, soruşturma açma, doğum eğitimine gönderme gibi uygulamalara başlandı.

Kamu hastanelerinde bu baskı yöntemleriyle sezaryen oranı %40'lardan %20'lere düşerken AKP bürokratları büyük başarı elde ettiklerini düşünüyorlardı.

Bir başarı var ortada, piyasaya hizmette başarı. Özel hastanelerde sezaryen oranı %60'lardan %80'lere çıktı!

GERİCİ DİKTANIN KAHKAHA MEVZUATI

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, "Türkiye'de ahlaki bir çöküntünün yaşandığını" savunarak "iffet kadın için de erkek için de bir süstür. Erkek, zampara olmayacak. Eşine bağlı olacak. Çocuklarını sevecek. Kadın ise o da iffetli olacak. Mahrem-namahrem bilecek. Herkesin içerisinde kahkaha atmıyacak. Bütün hareketlerinde cazibedar olmayacak, iffetini koruyacak" dediğinde kadının "nerede" kahkaha atacağını, "kime" cazibedar olacağını da belirlemiş oldu!

Başbakan Yardımcısının feodal/dinci gerici "erk"ek algısının ürettiği bu cümle-

ler, yobaz şürekasını da daha fazla cesaretlendirdi elbette...

Kadına dair fetvaların, yasaklamaların, aşağılamaların durmadan artışına şahit olduk.

"Hamile kadın sokağa çıkmasın!"

"Annenin dizinin üstü görünmeyecek, yoksa tahrik olursun!"

"Yoğun bakımda kadınlar ve erkekler ayrılmalı."

"Toplu ulaşım araçları harem selamlık ayrılmalı!"

Yobazlık devlet kanalı TRT dahil yandaş medyanın basın yayın kanallarından üzerimize boca edildi!

İZM ÖLDÜRÜR KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR KAPİTALİZM ÖLDÜRÜR KAP

KADIN İŞÇİLERİN KAPİTALİZM SORUNU

İşçi sağlığı iş güvenliği alanında kadın işçilerin hakları konusunda yasal mevzuatta ağırlıkla gebelik ve çocuk bakımını ilgilendiren haklar yer alıyor. Oysa kadın işçiler de iş kazası geçiriyor, meslek hastalığı tanısı alıyor. Ancak SGK istatistiklerinde iş kazası kaydı tutulan kadın işçilerin sayısının çok az olduğu görülüyor. Kadın işçilerin kayıt dışı çalışma oranının yüksekliği ve geçirdikleri kazaların önemsenmemesi, kaza sonrası kadının evine gönderilmesi kaza kaydının düşük olmasının nedenleri arasında sayılabilir.

2016 yılına ait SGK istatistiklerinde ülkemizdeki iş kazası sayısı **286.068**. Kaza geçiren kadın işçilerin sayısı **44.953**.

Aynı istatistiklerde, yalnızca 29 kadın işçiyeye meslek hastalığı tanısı konduğu bilgisi yer alıyor.

Kadın işçilerin güvenli ve sağlıklı koşullarda çalışma hakkı elde etmesi daha güç oluyor. Çoğu işyerinde kadınlar iş ayakkabısı yerine terlikle çalışmaya zorlanıyor, kişisel koruyucu donanım verilmiyor ya da kadınların kişisel koruyucu donanımlarını kendilerinin alması isteniyor, temizlik görevlisi olan çalışan kadınlara kimyasallarla ilgili eğitimlerin verilmesi istenmiyor. Ancak kadınlar örgütlü olduklarında sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarını kazanabiliyor. Valfsan işyerinde Birleşik Metal-İş Sendikasına üye olan kadın işçiler, ayda bir günlük regl izni ve 8 Mart günü ücretli izin hakkını kazandı.

SAMANALTI / Sait Munzur

Madde 36- Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Cinsiyet farklılığının ayrımcılığa yol açmasına karşı ekonomik, siyasal, ideolojik ve kültürel önlemler alınır. Bu önlemler, kadınların mesleki ve kültürel eğitimlere erkeklerle eşit erişiminin sağlanmasını, işe alım ve yükselme aşamalarında, toplumsal, siyasal ve kültürel etkinliklerde kadın ve erkeklerle eşit fırsat tanınmasını, anne ve anne adaylarının ücretli izin süresinin artırılması ve çalışma saatlerinin azaltılmasını kapsayan maddi ve manevi desteğin verilmesini içerir.

SOSYALİST ANAYASA ÖRGÜTLÜ TOPLUMLA HAYATA GEÇİRİLECEK Kadınların kurtuluş yasası

Sermaye egemenliğinin anayasası yeniden yazılsa, maddelerinin yarısı değiştirilse de anayasal düzenin yazılı olmayan değişmez maddesi aynı: paranın hükmü geçer ve bu hüküm her türlü gericilik eliyle sağlanır. Gericiler, kadın ve halk düşmanı hamleleriyle bu değişmez hükme rağmen mücadelelerle kayıt altına alınmış her kazanımı ortadan kaldırmak için çalışıyorsunuz, biz hatırlatmak istedik: bir de Toplumcu Anayasa var. Sosyalist Türkiye'ye çağırın bir Anayasa taslağı.

Kadınlar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı iyi biliyor mu? Yurttaş olarak haklarımızı konu alıyor anayasa, çoğunlukla bu hakların devletin "yüce" çıkarları için nasıl sınırlandırıldığı ile birlikte.

Sıradan yurttaşlar olarak iyi bildiğimiz, okuyup anladığımız bir metin olduğunu pek söyleyemeyiz. Çoğunluk için, uzun, okunması, öğrenilmesi zor bir koca kitap. Bir kitap dolusu kural.

Diğer yandan okuyup, anlasak ne yazık diye de bakabiliriz. Hangi hak, hangi hukuk! Bazen meclisin bile ruhu duymadan meclisten geçirilen, her gün bir yenisi çıkan "Kanun Hükmünde Kararnameler" belirliyor zaten yaşamımızı, haklarımızı "hukukumuzu". Yazılı olmayan anayasada tek bir hüküm var: Patronun dediği olur ve gericilerin işi budur: Paranın hükmünü dinle sürdürmek.

TEK GARANTÖR: ÖRGÜTLÜ TOPLUM

Bir de Toplumcu Anayasa var. Türkiye Komünist Partisi'nin hazırladığı, sosyalist Türkiye için önerdiği. Mevcut Anayasada yazılmış ama asla yazıldığı şekilde hayata geçmeyen, gasp edilen, süt izni, doğum izni, yıllık tatiller var kadınlar için. Peki

sosyalist toplumun anayasası kadınlar için ne ifade ediyor? Burada kadınların haklarına dair yazılanların hayata geçeceğinin teminatı ne?

Toplumcu Anayasa her şeyden önce anayasanın "bir rejim sorunu" olduğunu söylüyor ve Anayasanın sınıfsallığını vurguluyor. Sosyalizmin anayasası her şeyden önce eşitlik temelinde bir düzeni temellendirmeye çalışıyor ve eşitlikçi bir düzenin teminatı olarak örgütlü toplumu gösteriyor. Sosyalizmin anayasası en temelde örgütlü bir toplum yaratma amacı ile diğer bütün anayasa metinlerinden ayrılıyor. Bu yüzden oldukça sade, yalın ve anlaşılır bir metin. Çünkü amaç herkesin anayasayı okumasını, anlamasını ve haklarını öğrenmesini sağlamak.

TOPLUMCU ANAYASA'DAN 8 MART ÇAĞIRISI

Peki sosyalizmin anayasası bu eşitliği nasıl bir temelde hayata geçirecektir? Elbette kadınların toplumun diğer bileşenleri gibi örgütlü hareket etmesini sağlayarak. Örgütlülüğü yaşamın bir parçası kılarak ve kadınların da parçası olduğu işçi sınıfını toplumsal örgütlenmeler aracılığıyla doğrudan yönetime yerleştirerek.

Bu, yirmi iki sayfalık anayasa metninin her sayfasında, her başlıkta vurgulanıyor. Diğer bütün maddelerin uygulanması örgütlü toplumun güvencesi altında görülüyor.

Sosyalist devletin, mahalle meclisleri gibi yapılardan başlayarak nasıl bir halk temsili oluşturduğu anlatılırken bir maddede toplumun örgütlülüğünün sosyalist rejimin güvencesi olduğu şu şekilde vurgulanıyor:

"Türkiye Cumhuriyeti'nde iktidar bir sosyalist demokrasi olarak örgütlenir. Türkiye Cumhuriyeti'nde işçi sınıfı, toplumsal örgütlenmeleri aracılığıyla doğrudan yönetimdedir. İktidar organları fabrikalar, atölyeler, bürolar, çiftlikler, okullar ve kırsalardan başlayarak yukarıya doğru uzanır. Yerel meclisler, toplumun tüm kesimlerini yönetime katacak birer araçtır." (madde 6)

Toplumcu Anayasa'yı gerçek kılmanın mücadelesini veren TKP, bütün bu ilkeleri gerçek kılmak, kadının eşit ve özgür olduğu bir dünyanın temellerini atmak için bütün kadınları Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde sosyalizm mücadelesinin safında örgütlü olmaya çağırıyor.

SOVYETLER KADINI ÖZGÜRLEŞTİRDİ

Sosyalizmin inşa mücadelesinin en çarpıcı şekilde kendini gösterdiği alan kuşkusuz Doğu halklarının kadınlarıdır.

Sovyet iktidarının kadınların eşitliğine yönelik kararnameleri Doğu Cumhuriyetleri'nde Sovyet iktidarının kurulması ile birlikte geçerlilik kazandı. Ancak bunların kabul ettirilmesinde pek çok zorluk yaşanmış ve hayat bulması yine mücadelenin konusu olmuştur. Sovyet iktidarının kadınlara tanıdığı hakları kullanma-

Uzaya çıkan ilk kadın kozmonot Valentina Tershkova

sı tamamen Komünist Parti ve onun kadın kolları Jenotyeller'in muazzam mücadelesinin sonucudur.

Devrim öncesi bölgedeki hakim dinci gericiliğe göre kadın, ahlaksal bakımdan tutarsız, sadakati için özel önlemler alınması gereken ve baştan çıkarıp erkeği günaha sevk eden bir mahlukat olarak kabul ediliyordu.

Bu anlayış kadını toplumdan soyutlayıp kilit altına almayı ve çarşafa sokmayı getiriyordu. Hatta Özbekistan ve Tacikistan'da peçe zorunluydu.

Peki Komünistler ne yaptı?

Jenotyeller, Doğunun kadınlarını yeni kazanılmış haklar temelinde aydınlatmak için özel yöntemler, farklı yaklaşımlar geliştirmek yoluna gittiler. Siyasi ve kültürel olarak bölgedeki kadınları eğiterek, gericiğin karşısında kurtuluş mücadelelerini kendi ellerine alabilecek kadınlar yetiştirdiler.

8 Mart 1926'de yapılan 'Kahrölsun Çadra ve Parañaç' mitinginde büyük bir coşku ile çarşaflarını yakan kadınlardan 300'ü köylerinde mollalarca katledildi.

Sorun uzun ve örgütlü mücadele sürecinin sonunda üretime çekilen ve toplumsallaşan kadınların çarşafı tamamen atması ile çözüldü.

1930'lu yıllarda, sanayileşme ve tarımda kolektifleştirme girişimleri, eğitim ağının yaygınlaşması, mollaların ve yerli gericilerin halk üzerindeki etkisinin ortadan kalkması ile yeni nesiller için çarşafı birlikte gericiğin kadın üzerindeki baskısı da tarihe gömüldü.

TOPLUMCU ANAYASA'DAN

Madde 71- Kadın ile erkek arasında toplumsal etkinlik ve toplumsal roller açısından tarihsel süreç içinde ortaya çıkmış ayrımlar ve çelişkilerin yok edilmesi zorunludur. Bu zorunluluğun ürünü olan yasalarla güvenceye alınan kadın haklarının yaşamın bütün alanlarında gerçek ve kalıcı kazanımlara dönüşmesi doğrultusunda mücadele etmek, cinselliğin kadını aşağılayıcı roller edinmesine ve kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığa karşı durmak, bütün toplumun sorumluluğundadır.

Madde 72- Kadının ev işlerine ve çocuk bakımına bağımlılığının nedeni olan cinsiyet farklılığına dayalı işbölümü bütün toplumsal ve ideolojik yönleriyle tasfiye edilir. Bu doğrultuda, yemek, temizlik ve çocuk bakımı gibi yükler, her türlü kolektif olanak seferber edilerek toplumun bütünü tarafından üstlenilir.

Madde 73- Kadınların siyasal ve kültürel yaşama etkin ve yaygın biçimde katılmaları teşvik edilir ve bu doğrultuda her tür örgütsel olanak yaratılır.

Madde 74- Ailenin sevgi temelinde gönüllü bir birlikteliğe dönüşmesi, başlı başına bir amaç oluşunun yanı sıra, kadın haklarının geliştirilmesi bakımından da önemlidir ve bu sorun hem yasal düzenlemelerin hem de toplumsal-kültürel bir mücadelenin konusu olarak ele alınır.

Madde 75- Çocukların bakımı, beslenmesi, sağlıklı bireyler olarak gelişimi ve eğitimi, devletin güvencesi altındadır.

GERİCİLİĞİN CUMHURİYET VE KADIN DÜŞMANLIĞI

Cumhuriyetin kadınları için kazanım denilince ilk akla gelen seçme ve seçilme hakkının 1934'te verilmesi olarak görülse de günlük yaşantıya müdahale anlamında daha etkili olan başlık Medeni Kanun'un kabulüdür. 1926. Evet ailenin reisi hâlâ kocadır, koca kadının çalışmasına izin veremeyebilir ancak ilerleme oldukça büyüktür. Artık babasının kalan mirasını almayı, çocuklarının velisi olmayı istemediği kocadan boşanmayı isteyebilir. Yasa bunları sağlar.

Kadın zevce olmanın dışında bir tanıma kavuşmuş ve yurttaş olmuştur. Bu da ülkedeki tüm yurttaşların eşitliğine giden yolda kesinlikle tarih-

sel bir ilerlemedir.

Cumhuriyet mutlak din dışı yapısıyla kadınları erkeklerle eşit akıl ve ehliyet sahibi görmeyen gerici kuralları hükümsüz kılmıştır. Hangi gerici kuralları?

-Kadınlar hakim olamaz, şahitlikleri geçerli olamaz, kadından yönetici olamaz.

-İlk regl olduğunda örtünmesi zorunludur.

-Dokuz yaşından itibaren ona bakacak bir erkekle evlendirilebilir.

-Bir erkeğin birden fazla eşi olabilir.

-Kadın örtülü olsa bile ya-

bancı erkeklerle bir arada duramaz.

Cumhuriyet ile birlikte bireysel hayatını ve toplumsal yaşamı dini

kurallara göre düzenleyenler gayri-meşru ilan edilmiştir.

Kadının toplum içerisindeki yeri, dini kurallarla belirleminin ötesine geçip kapitalizmin sınırlarını çizdiği yeni bir forma kavuşmuştur.

Bu bir tercihtir. "Muasır medeniyetler" seviyesine erişmek için bir tercihtir. Evet kimi kadınlar için vitrin olmak demektir. Ancak sahiplendiğimiz tarihsel bir ilerlemeydi.

Evet çok eşlilik fiiliyatta sona ermemiştir, imamlar hâlâ nikah kıyıyor ve bir

kesim için kadın bir "boş ol" ile sokağa atılabiliyordu.

Bir bakanın çıkıp imam nikahlı karısından çocuğu olması haberine "gelenek, örf ve dini kurallara göre karımdır" demesi hiçbir şekilde meşruluk taşıyamıyordu. Suç olmasının dışında ayıptı da.

Gerileyen Türkiye'de kadın için değişen Cumhuriyet resepsiyonunda ev sahibinin türbanlı olması, artık vals yapılmaması değil. Asıl değişen artık kız çocuklarından doktor olmayı, öğretmen olmayı değil, cennete gitmek için cihat eden erkeklere hizmet etmeyi bekleyenlerin hükmünün sürüyor olması.

'Kadınlar ayağa kalktı mı, onları kimse durduramayacak'

sol Haber portalı, 8 Mart öncesinde kadın işçilerle yapılan söyleşileri yayınlıyor. Beykozlu, komünist, örgütlü bir tekstil işçisiyle yapılmış söyleşiye Boyun Eğme'de yer vermeyi uygun gördük.

SÖYLEŞİ: YILDIZ KOÇ
BANU YILDIRIM

Satı abla, komünist bir kadın işçi... Yıllar boyu dergicilik, gazetecilik, yayınevlerinde dizgi, redaksiyon işi yapmış bir kadın. Bir işçi ailesinin kızı. Baba çimento fabrikasında işçi, anne askeri dikim fabrikasında. Küçük yaşta iştahsız, işten yorgun argın gelen anne babasının yatmasını bekleyip, sonra radyoda TKP'nin Sesi'ni dinlediğini anlatıyor. Bir radyo kanalıyla tanışmış sosyalist düşünceyle ve değişimin mümkün olduğu fikriyle.

Bugün artık 63 yaşında olan ve bir tekstil atölyesinde, ailesine, özellikle de torununun eğitimine destek olmak için çalışmayı sürdüren Satı'yla, çalışma koşullarını, Beykoz'un nasıl dönüştüğünü, örgütlülüğü ve umudu konuştuk.

Beykoz'la, bu semtteki değişimle başlayalım. Paşabahçe, Deri Kundura gibi fabrikaların kapatılması süreci bölgedeki yaşamı nasıl etkiledi?

Fabrikaların kapanması bu bölgenin yapısında ciddi değişikliklere yol açtı. Öncelikle, fabrika işçisinin ve işçi ailesinin alışlagelmiş bir disiplini vardır. Fabrikalar kapanınca işsizlik korkunç arttı. Ve bu disiplin de ortadan kalkınca, Beykoz'da korkunç bir ahlaki çöküntü yaşandı. AKP hükümeti döneminde, çürüme ve gericilikle birlikte bu durum bölgeye hakim oldu. İkincisi, Paşabahçe kapandıktan sonra, tekstil bölgede hızla yaygınlaştı. Her evin altında,

kayıtdışı tekstil atölyeleri var. Deri Kundura kapatıldıktan sonra ise 2-3 kişi birleşip saya atölyeleri açtı. Ve bu atölyeler çoğunlukla AKP'liler tarafından açıldı.

Saya atölyelerinden bahsedebilir misin biraz, oralarda durum nedir?

Saya atölyelerinde çalışma koşulları inanılmaz kötü. Mesela Yeşil Kundura'nın ayakkabılarını buralarda üretiyorlar. Milyonlar kazanıyorlar ama işçilere servis yok, yemek yok, sigorta yok, asgari ücretin altında ücret ödeniyor. Bu atölyelerde 7-8 yaşlarında Suriyeli çocuklar dahi çalışıyor. Kötü davranış ve küfür çok yoğun... Buna ek olarak hiçbir şekilde işçi sağlığı ve güvenliği önlemi alınmıyor. Yoğun kimyasal kullanıyorlar ve bu durum işçileri uyuşturucuya alıştıyor. Beykoz'da uyuşturucuya başlama yaşı son derece düştü.

İŞÇİLERİN TAMAMI SİGORTASIZ

Beykoz'da çok sayıda tekstil atölyesi açıldığını söyledin. Uzun yıllar başka alanlarda çalıştıktan sonra, sen de bir tekstil atölyesinde çalışmaya başladın. Beykoz'da tekstilde çalışma koşulları nasıl?

Benim çalıştığım atölyede, yazları 35-40 kişi, kışları ise 25 civarı işçi çalışıyor. Eskiden çok

daha büyükmüş 200 civarı çalışan varmış. Gün geçtikçe küçülmüş. İşçilerin tamamı sigortasız. Ücretler, asgari ücretin altında. Gün içinde hastaneye gitmek için dahi izin alsan, ücretinden kesinti yapıyor. Sosyal hak olarak sadece yemek ve servis var. Sabah sekizden akşam yediye kadar çalışıyoruz. Bir saat öğle molası var, 15'er dakikadan iki çay molamız var. Bu arada atölyede artık çay molası dışında çay da içilmiyor, yasaklandı. Molalarda da çayı kendimiz yapıp içiyoruz.

YILLIK İZİN... O DA NE?

Çalışma saatlerinden bahsettin, haftada 45 saatin üzeri, 47,5 saat çalışıyorsun. Fazla mesai ücreti ödeniyor mu?

Hayır, fazla mesai ücreti almıyoruz. Yalnızca normal ücretimiz ödeniyor. Resmi tatillerde de çoğunlukla çalışıyoruz ve yine fazla mesai ücreti almıyoruz. Yıllık izin hakkı yok. Zaten, sigortası olmayan, kuralı bir yerde bu haklar olabilir mi?

Tekstilde özellikle son yıllarda çocuk işçi sömürüsü çok arttı. Senin çalıştığın atölyede çocuk işçiler var mı?

Evet, mesela 13-14 yaşlarında bir çocuk işçi çalışıyor. Yazları bizim gibi devamlı geliyor, kışları ise okuldan gelip akşam yediye kadar

çalışıyor. Yazın tam zamanlı çalışmasına rağmen 500 TL civarı ücret alıyordu. Bazen masasında yorgun uyurken görüyorum çocuğu.

Tekstilde kadın işçilerin yaşadığı ek sorunlar oluyor mu?

Olmaz mı? Sadece tekstilde de değil ki, tüm ülkede kadınlar daha ağır sorunlar yaşıyor. Sağlık gitmiş, eğitim gitmiş, hukuk yerle bir olmuş. Bu sorunlar kadın işçileri daha yoğun etkiliyor. Gericilik günlük hayatın parçası çalışma ortamında. Örneğin, "kapıdan içeri adım atarken, sağ ayağınla gir" denebiliyor. Makineyi açıyorsun mesela, "besmelesiz açılmaz" diyorlar. "Sen neden kapalı değilsin" gibi sorular soruyorlar. "Yağmur yağacakmış bugün" diyorsun, karışındaki, "onu Allah bilir" diyor.

Sen örgütlü bir işçisin, sence tekstil işçisi kadınlar neden örgütlenmeli?

Benim için mücadele etmek onur meselesi. Sosyal haklarını elde edebilmek için örgütlenmeli. Sigortasını, sendikasını, ücretini alabilmek için örgütlenmeli. Fabrikalarda, atölyelerde pislik içinde çalışıyoruz. Bu koşulları değiştirmek için, bütün fabrikalardaki kadınlar örgütlenmeli. İşçilere kabul ettirmişler durumlarını, işçi kendinin farkında olmalı. Çok açık

değil mi? Yozlaşmaya, çürümeye, yoksulluğa karşı toplumun ihtiyacı ve tek yolu örgütlülük. Ve emek verildiğinde, herkes örgütlenir, örgütlenmeyecek işçi yoktur, bunun için uğraşmalıyız.

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü yaklaşıyor. Son olarak, komünist bir kadın işçi olarak, emekçi kadınlara bir mesajın var mı?

Kadınlar "anne" de olduklarını unutmamalı. Biz bu dünyayı erkeklerle paylaşıyoruz. Gücümüzün farkına varmalıyız. Çocuklar küçükken onlara yemek yemeyi, saatinde uyumayı, tuvalete gitmeyi öğretiyoruz mesela. Bunları öğrettiğin gibi sosyal yaşamı da öğreteceksin. Mücadeleyi öğreteceksin, haber izlemeyi öğreteceksin.

Ve çanlar çalıyor artık. Ekonomide, sistemde çanlar çalıyor. Paralı eğitim, paralı sağlık olmalı, olamaz. Bu kadar yerle bir olmuşluğun sonu sosyalizm, başka bir umut yok. Kadınlar ayağa kalkmalı, örgütlenmeli. Bugün ses çıkarmayan işçi kadınlar, yarın hayat daha da zorlaşınca ayağa kalkacak. Ellerine verdikleri o makarna, nohut poşetleri de kalmayınca, ayağa kalkacaklar. Ben kadınların yarından eminim. Ve o kadınlar ayağa kalktı mı, onları kimse durduramayacak.

Kadınların görmezden gelinen işsizliği

Türkiye'de çalışma çağındaki her üç kadından sadece biri çalışma yaşamının içinde. En yüksek işsizliği genç kadınlar yaşıyor, işsizlik en çok lise, meslek lisesi ve üniversite mezunu kadınların sorunu olurken işsizliğin artma nedenini çalışan kadınlara bağlayan bakanlarımız var.

20 milyon kadın çalışma yaşamının dışında. 1 milyonu ev işleri ve çocuk bakımı sebebiyle çalışmıyor.

1,5 milyon kadın sadece "ailevi ve kişisel" nedenlerle iş aramıyor.

1,5 milyon ise iş bulmaktan ümidini kesmiş durumda.

En yüksek işsizliği genç kadınlar yaşıyor. İşsizlik en çok lise, meslek lisesi ve üniversite mezunu kadınların sorunu.

İstihdamdaki kadınların yüzde 44,3'ü kayıt dışı.

İstatistiklerin söyleme-

dikleri de var elbette.

Kadına evli ise kocası, değilse babası veya abisinin bakmakla yükümlü olduğu kabul ediliyor. Kadını "erkeğine" bağımlı bir varlık olarak gören ve gösteren bu mantık, artık sadece medeniyet seviyemizi gösteren bir gerilik olarak değil, dinin bir dayatması olarak karşımıza çıkıyor.

Bir devlet bakanı işsizlik oranlarının kadınlar çalıştığı için arttığını söyleyebiliyor. Kentli kadın emekçilerin bu tabloda yaşadıklarına ilişkin bir veriyi özellikle değerlendirmeye değer buluyoruz.

Son 10 yılda kentsel

alanlarda, tarım dışında istihdam edilen kadın sayısı iki kat arttı ve bu artışta üniversite mezunu kadınlar önemli rol oynadı.

Yüksek öğretim mezunu kişiler geçen yıl yüzde 89,8 oranında iş bulurken, bu yıl bu oran yüzde 68,7'ye geriledi. 2016'da erkeklerde iş bulma oranı yüzde 82,8 iken kadınlarda bu oran yüzde 93,3'tü. Yani geçen yıl kadınlar daha yüksek iş bulma oranına sahipti. 2016'da üniversite mezunu 276 bin kadın iş aramak için başvuru yaptı ve bu kanalla 286 bin kadın iş buldu.

2017'de tablo değişti. İş aramak için İşkur'a başvuru

yapan üniversite mezunu 260 bin kadından sadece 117 bini bir işe sahip oldu. Yani bir yılda üniversite

mezunu kadınların iş bulma oranı yüzde 103,3'ten yüzde 45'e düştü. Kadınlardan boşalan işleri ise erkekler

kapattı. Geçen yıl üniversite mezunu erkekler yüzde 79,9 oranında iş bulurken, bu yıl oran yüzde 96'yı aştı.